

ПЕРЕДМОВА

У сучасному світі зростає значення психологічних знань. На думку передових мислителів нашого часу, психологія сьогодні стала найважливішим рушієм соціального та економічного прогресу. Лише проникнувши у несвідомість, підсвідомість, свідомість і надсвідомість людини, в яких закладено надзвичайно потужний ресурс інформації та які слугують засобом здобування новітніх знань, можна не лише змінити людину, а й пропонувати нові геніальні ідеї, робити принципово нові відкриття, а отже, швидкими темпами розвивати економіку і суспільство.

Психологічні знання, навички і вміння є важливим засобом досягнення професійних успіхів у всіх галузях, а також забезпечення гармонійного розвитку своєї особистості й психічного здоров'я. Будь-які винаходи і відкриття стають можливими внаслідок функціонування людської психіки. Але вона для цього використовує лише незначну частину свідомості, а більшою мірою ресурси підсвідомості й надсвідомості.

Загалом людина до кінця не усвідомлює, що у її свідомості зберігається лише невелика частина інформації про світ, предмети і явища та зв'язки між ними, а найбільша – у надсвідомості й несвідомості, врешті – у підсвідомості. Проте людина не вміє використовувати їхній потенціал, оскільки не знає своєї психології, закономірностей функціонування психіки. Насправді, знаючи їх, ми змогли б проникати в таємниці Всесвіту, черпати звідти інформацію, а також управляти людиною цілковито за своїм задумом. В останньому випадку виникають етичні питання, тому також важливо змінити психологію людини-творця, людини-землянина.

Сьогодні важко уявити, наприклад, хорошого педагога, менеджера, політика, правоохоронця, бізнесмена, продавця без глибоких психологічних знань, навичок і вмінь спілкуватися, вести ділові переговори, впливати на людей і людські спільноти, розуміти їхні наміри, бажання і цілі, “читати” за експресією обличчя емоції та почуття людей, грамотно керувати колективами.

Психологія – наука про людину, людські спільноти, їхнє життя та діяльність, яка вивчає закономірності, псі-програми, умови, чинники й особливості розвитку і функціонування психіки, її взаємодію з внутрішнім та зовнішнім психічним, а також сутність і зміст останніх.

В умовах сьогодення потрібно урахувати, що:

– психологія – наука про одне з найскладніших явищ – психіку, яке людство ще до кінця не вивчило й не усвідомило, про внутрішнє і зовнішнє психічне та їхню взаємодію;

– психологія – одна з наймолодших наук, хоча у практичній площині є однією із найдавніших, оскільки її застосовували ще наші пращури, готуючись до полювання, війни тощо; у кожному племені, фактично, були свої психологічно досвідчені старійшини, віщуни, ворожбити, шамани, пророки, чаклуни, ясновидці тощо;

– наукова психологія відрізняється від побутової, народної та релігійної, тому що використовує фундаментальніший і різноманітніший інструментарій для здобування знання, прагне до узагальнень, дає змогу виявити загальні

закономірності розвитку особистості й групи; наукові знання є не інтуїтивними, а раціональнішими й усвідомленішими;

– психологія – розгалужена наука, оскільки має десятки галузей;

– психологія має унікальне практичне значення для будь-якої людини та діяльності.

У цьому підручнику розкрито різні психологічні підходи, позиції та погляди вчених на те чи інше питання, явище, проблему. Це дає змогу студентам не лише осмислити їх, а й сформувати широкий психологічний кругозір, застосувати психологічні знання у практиці поведінки і діяльності, спілкування і взаємодії, розвитку і самоствердження, самоуправління і саморегуляції, досягнення поставленої мети і забезпечення свого психічного здоров'я тощо.

Фактично, нині немає таких сфер і галузей, які б не потребували психологічних знань. В умовах сьогодення психологія є продуктивною силою діяльності та невід'ємною частиною соціального, економічного, політичного, громадського, сімейного та особистого життя.

Навчальний матеріал у підручнику поділено на доцільні пізнавальні блоки, що передбачає систематичність і послідовність його освоєння, оптимальність переходу від простих проблем до складніших.

Запитання і завдання для самоконтролю допомагають не лише відтворити засвоєний навчальний матеріал, а й творчо осмислити його у різних площинах поведінки і діяльності.